

ΘΕΜΑ Α

Σύμφωνα με την Μπάρμπαρα Πομιεχόφσκα, η ανθρώπινη δημιουργικότητα αποτελεί συνδυασμό υπαρχουσών ιδεών, αλλά και παραγωγή νέων σκέψεων κριτικά επεξεργασμένων. Είναι βασικός παράγοντας προόδου του πολιτισμού που δεν γνωρίζει όρια και ακριβή προέλευση, σχετίζεται παρ'όλα αυτά, με την γλωσσική ανάπτυξη των ανθρώπων και εμφανίζεται από την βρεφική τους ηλικία. Τέλος, η δημιουργικότητα εκδηλώνεται συνήθως σε ενήλικους, συνδέεται με την τέχνη, την επιστήμη και τα ταλέντα, ενώ ανασταλτικά σε αυτή επιδρούν τόσο οι βιολογικοί παράγοντες όσο και το κοινωνικό περιβάλλον.

ΘΕΜΑ Β

B1.

A. Σωστό

B. Σωστό

Γ. Λάθος

Δ. Λάθος

Ε. Σωστό

B2.

Οι γλωσσικές επιλογές που επιβεβαιώνουν ότι το κείμενο 1 αποτελεί δείγμα επιστημονικού λόγου είναι οι εξής:

- αναφορική λειτουργία της γλώσσας και γ' πρόσωπο « Η αξία της δημιουργικότητας είναι ... οικονομικά αδιαμφισβήτητη». Τα στοιχεία αυτά προσδίδουν αποστασιοποίηση του πομπού και αντικειμενικότητα στο ύφος του κειμένου.
- ειδική ορολογία «αποκλίνουσας σκέψης», «εκπαιδευτικούς στόχους». Οι όροι αυτοί προσδίδουν αξιοπιστία στο κείμενο και εγκυρότητα, καθώς αποδεικνύουν την επιστημονική επάρκεια του συντάκτη.

Άλλες γλωσσικές επιλογές που μπορούν να αναφέρουν οι μαθητές είναι:

- παθητική σύνταξη «Η δυναμική σχέση της εκπαίδευσης μέσω των τεχνών με τη δημιουργικότητα έχει επιβεβαιωθεί ερευνητικά»
- οριστική έγκλιση «νοείται», «οδηγεί» και επιστημική τροπικότητα «αδιαμφισβήτητα» που δηλώνει βεβαιότητα
- ονοματοποίηση «επίλυση προβλημάτων, η εξεύρεση λύσεων και η παροχή πολύτιμης εργασίας»

B3.

A. Ο τίτλος του κειμένου 2 « Η δημιουργικότητα αρχίζει από την κούνια» έχει ισχυρό επικοινωνιακό αποτέλεσμα, καθώς προϋδεάζει τους αναγνώστες για το περιεχόμενο του κειμένου που είναι η ανάλυση της έννοιας της δημιουργικότητας. Η συνυποδηλωτική λειτουργία της γλώσσας «αρχίζει από την κούνια»

κεντρίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη κινητοποιώντας τον να διαβάσει το κείμενο. Ακόμη, η λαϊκή έκφραση «από την κούνια» διαμορφώνει χιουμοριστικό ύφος που καθιστά τον τίτλο ελκυστικό.

Β. Μετατροπή από ενεργητική σε παθητική «Θα πρέπει, επομένως, να μελετηθούν (από εμάς) οι συνθήκες εκείνες από τις οποίες επηρεάζεται αρνητικά η ανάπτυξη των δημιουργικών γνωστικών ικανοτήτων του βρέφους»

Οι αλλαγές που παρατηρούνται στο ύφος είναι ότι από υποκειμενικό και προσωπικό μετατρέπεται σε αντικειμενικό και ουδέτερο και ο λόγος από απλός και οικείος γίνεται τυπικός και σοβαρός.

Ενδεχομένως οι μαθητές να αναφερθούν – χωρίς όμως να ζητείται- στην έμφαση που θα δοθεί στην πράξη του υποκειμένου.

ΘΕΜΑ Γ

Το θέμα του αποσπάσματος αφορά την αλλοτρίωση του ανθρώπου στον χώρο εργασίας του. Σε μια κατάσταση ψυχής το αφηγηματικό υποκείμενο εκφράζει τον προβληματισμό του για όσα βιώνει στον επαγγελματικό του χώρο μέσα από έναν **εσωτερικό μονόλογο**, προσδίδοντας έτσι στο κείμενο εξομολογητικό ύφος. Καταγράφει μέσω του **α' ενικού προσώπου** («ανεβαίνω», «μελετώ») το μοτίβο μιας ψυχοφθόρας εργασίας που δεν αποτελεί για αυτόν πηγή χαράς και αισιοδοξίας. Αισθάνεται υποχρεωμένος να συνυπάρχει με συναδέλφους που βρίσκονται σε ανάλογη κατάσταση με αυτόν, χωρίς ίχνος ζωντάνιας και ενεργητικότητας, όπως αισθητοποιείται παραστατικά μέσα από τη **μεταφορά** («μπαγιάτικες φάτσες»). Οι σχέσεις τους είναι απόμακρες, σχεδόν ανύπαρκτες, αφού δεν επιθυμεί να τους συναντήσει («για να μην τους βλέπω όλη μέρα μπροστά μου»). Προσπαθώντας να βρει μια αισιόδοξη νότα, μια ελπίδα, καταφεύγει σε μια αίθουσα από πρωτοετείς φοιτητές. Η **εικόνα** («χώθηκα βέβαια... πρωτοετών») αναδεικνύει με γλαφυρότητα την ανάγκη του αυτή, που δυστυχώς ακολουθείται από την απογοητευτική διαπίστωση ότι ακόμα και οι νέοι φοιτητές δεν διαθέτουν την ζωντάνια που θα περίμενε. Η διαπίστωση αυτή του προκαλεί θλίψη και απόγνωση («Και όμως η εντύπωσή μου... να είναι χειρότερο»). Έτσι κατακλύζεται από σκέψεις που τον στοιχειώνουν, τον εγκλωβίζουν, τον οδηγούν σε αδιέξοδα μονοπάτια. Είναι φυλακισμένος στις επιλογές που έκανε και στους περιορισμούς της ζωής του. Διαπιστώνει μάλιστα ότι είναι αργά για αλλαγή πλεύσης.

Διαβάζοντας το συγκεκριμένο απόσπασμα, σκέφτομαι ότι αν βίωνα μια αντίστοιχη εμπειρία, θα αντιδρούσα διαφορετικά. Ακόμα κι αν ήταν δύσκολο να αλλάξω πορεία στη ζωή μου, θα έκανα ό, τι ήταν δυνατό για να τα καταφέρω. Δε θα παραδινόμουν, θα προτιμούσα να βρω αυτό που θα μου έφερνε την ευτυχία, ακόμα κι αν έπρεπε να ξεκινήσω από το μηδέν.

ΘΕΜΑ Δ

Κεντρική έννοια: η δημιουργικότητα και η σημασία της

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο γνώμης (απαιτείται η χρήση γ' προσώπου και α' προσώπου)

Ενδεικτικός τίτλος: Δημιουργώ ... άρα υπάρχω!

Ζητούμενο 1^ο

Α) πνευματική ανάπτυξη

- Οξύνεται η κριτική σκέψη των μαθητών οι οποίοι αναπτύσσουν νοητικές δεξιότητες, όπως η αντιληπτική και η φαντασία.
- Αποκοτούν πολύτιμες εμπειρίες οι οποίες θα τους δώσουν αργότερα τη δυνατότητα να επιλύουν προβλήματα της ενήλικης ζωής τους.
- Καλλιεργούν την αισθητική τους παιδεία, έρχονται σε επαφή με την τέχνη και τον πολιτισμό.

Β) ψυχοσωματικά οφέλη

- Αποφορτίζονται ψυχικά και σωματικά από τον φόρτο των υποχρεωτικών μαθημάτων και των σχολικών υποχρεώσεων.
- Εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους γεγονός που διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ τους.
- Η επικοινωνία αυτή προλαμβάνει ή έστω περιορίζει κρούσματα επιθετικότητας και ενδοσχολικής βίας.
- Κατακτάται η αυτογνωσία των παιδιών τα οποία έτσι ανακαλύπτουν τις κλίσεις και τα ταλέντα τους.

Γ) διευκόλυνση εκπαιδευτικής διαδικασίας

- Δημιουργείται ένα ευχάριστο κλίμα μάθησης μέσα στο οποίο οι μαθητές αποκτώντας αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση ενθαρρύνονται να συμμετέχουν στην τάξη.
- Ενδυναμώνεται το ενδιαφέρον των παιδιών για το σχολείο, αφού αυτό εκτός από χώρο υποχρεωτικής εκπαίδευσης γίνεται και χώρος δημιουργικής έκφρασης.
- Η χαρά και η ικανοποίηση των παιδιών τούς δημιουργεί θετική διάθεση με αποτέλεσμα ακόμη και οι επισημάνσεις των εκπαιδευτικών να μην προκαλούν μεταξύ τους εντάσεις.

Ζητούμενο 2^ο

Η απάντηση είναι ενδεικτική αφού οι τρόποι αφορούν βιωματικές και προσωπικές εμπειρίες των μαθητών.

- Ενασχόληση με την τέχνη (μουσική, θέατρο, ζωγραφική, λογοτεχνία).
- Συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις είτε οικολογικές είτε κοινωνικού περιεχομένου.
- Αθλητισμός (ένταξη σε μια αθλητική ομάδα ή προσωπική άθληση).
- Προσπάθεια δια βίου μάθησης (π.χ. εκμάθηση ξένων γλωσσών, ανάγνωση βιβλίων πέραν των σχολικών, απόκτηση μιας δεξιότητας).

Επιμέλεια:

Σαραντίτη Ειρήνη, Δάβου Μαριάννα, Μητρούσκας Δημήτρης, Παπάζογλου Βηθλεέμ, Καττή Μαρίνα, Τουρνά Εύη, Ποταμιανού Τατιάνα, Γεωργιάδου Αναστασία, Ξανάλατου Σμαράγδα, Πασχαλίδη Ειρήνη, Μπίτσικα Μαρία, Κλάδου Αθηνά, Αθανασάκη Ανθή, Μητάκη Μαρία, Δερμιτζάκη Νίκη, Νικολάου Χρυσάνθη, Πολυστηριάδη Ελένη, Ζερβού Μαρία, Ρογδάκη Βασιλική, Γκελτής Θεοδόσης, Πούλος Παναγιώτης, Βούλγαρη Μαντώ, Λιμογιάννη Κωνσταντίνα, Μαστραντωνάκη Ναυσικά, Ψαρουδάκη Ρίτα, Φραγκιαδουλάκη Κλειώ, Μαθιουδάκη Κορίνα, Μοντούδη Ελίνα

και τα κέντρα ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ: Πειραιάς, Κερατσίνι, Διαδικτυακό, Ραφήνα, Παγκράτι Κέντρο, Μοσχάτο, Λαμία, Ηράκλειο Κρήτης Αγ. Ιωάννης, Ηράκλειο Κρήτης 62 Μαρτύρων, Περιστέρι Κέντρο, Νίκαια, Αμφιάλη, Θεσσαλονίκη Αμπελόκηποι, Περιστέρι Νέα Ζωή, Φιλοθέη / Ψυχικό